

Dokumentation og forskning

Januar 2016 - august 2016

*Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapiuddannelsen
og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet.
Kontakt: hanne@hum.aau.dk*

Ti studerende har i foråret 2016 afsluttet den 5-årige kandidatuddannelse i musikterapi med indlevering af deres speciale. To af de færdige kandidater (Maria Mar Celaya og Jaione Oribe) har deres grundlæggende musikterapiuddannelse fra søsteruddannelsen i Vitoria¹ i Spanien, og en kandidat (Giulia Fedrigo) har taget sin BA i musikterapi i Italien og derefter færdiggjort MA-delen i Aalborg. Emnerne i år er relation, følelser, embodiment og eksistentielle aspekter som omdrejningspunkt for musikterapi¹.

Specialeafhandlinger i musikterapi

Amanda G. Jensen: *Min sang og jeg.*

Anne-Mette M. Jensen: *My life.*

Betty Magnussen: *Musikterapi i Børneværnet på Færøerne: en eksplorativ undersøgelse af hvordan kombinationen af individuel- og gruppemusikterapi kan medvirke til at udvikle Tilknytning, Regulering og Deltagelse i Gruppe, for en dreng på 12 år som bor på et børnehjem.*

Giulia Fedrigo: *Parent-child music therapy intervention with late talkers.*

Jaione Oribe: *Enhancing Life at the End of Life: Spiritual experiences in music therapy at the end of life, from the perspective of two music therapists.*

Jens Heinsøe: *Lige et øjeblik!*

Johanne Bøgh Nielsen: *Synkronicitetsfænomener i improvisatorisk musikterapi: En eksplorativ undersøgelse af, hvordan synkronicitet i musikterapeutisk samspil med en dreng med svær ASF kan karakteriseres og forstås i et udviklingspsykologisk perspektiv.*

Julie Christensen: *Jeg mærker, derfor er jeg.*

¹ Kandidatspecialer er tilgængelige fra AAUs hjemmeside på webadressen projekter.aau.dk eller på musikterapiuddannelsens hjemmeside under modulbeskrivelser for 10. semester: www.musikterapi.aau.dk/musikterapiuddannelsen/modulbeskrivelser/10semester/

Maria Mar Celaya: *Songwriting and emotional expression in pre-adolescent with anxiety symptoms: Exploring emotions towards self-perception and parental figures.*

Naja H. Bloch: *Arbejdet med følelser i musikterapi med voldsramt familie.*

Rikke Hoff Larsen: *Relation i musik.*

Sofie B. Andersen: *Den menneskelige stemme som indikator på psykisk tilstand.*

På billedet fra årets kandidatfejring i Musikkens Hus ses fra venstre Rikke Hoff Larsen, Julie Christensen, Sofie Buchhave Andersen, Johanne Bøgh Nielsen, Betty Magnussen og Naja H. Bloch samt Anne Mette M. Jensen på skype fra Tanzania

Her ses de to spanske kandidater – til venstre Maria Mar Celaya, til højre Jaione Oribe

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

Hele 20 år har musikterapiforskerprogrammet bag sig, og det blev fejret med maner den 15. april med fjordudsigt fra AAUs store auditorium i centrum af Aalborg. Forskerprogrammet startede i 1993 som et nordisk forskningsnetværk under ledelse af **Inge Nygaard Pedersen** (1993-1995) og **Lars Ole Bonde** (1995-1997). I 1996 fik programmet status som en international forskerskole, og da Det Humanistiske Fakultet i 2008 oprettede forskerskolen "Doctoral School of the Humanities" fik musikterapi tilhørsforhold her som et af i alt fem forskerprogrammer, som i 2015 blev udvidet til 6 programmer (se www.phd.hum.aau.dk). **Tony Wigram** ledte musikterapiprogrammet fra 1997-2011, og fra 2010 overtog undertegnede med en kort periode, hvor vi overlappede. I april kunne programmet fejre færdiggørelse af sin ph.d.-kandidat nr. 45, og efter et dyk i antallet af ph.d.-studerende er der nu igen et stort hold i gang på enten fuld tid eller deltid. Der var således 17 indskrevne ph.d.-studerende i august, hvoraf fire enten har afleveret eller er ved at færdiggøre deres afhandling. Musikterapiforskerprogrammet er tæt knyttet til den 5-årige kandidatuddannelse i musikterapi og har det videnskabelige personale herfra som fast ph.d.-vejlederstab. Da størsteparten af de ph.d.-studerende er udenlandske er der gennem dem skabt et solidt internationalt forskningsnetværk med kontakt til forskningsmiljøer og kliniske specialtområder verden over.

Forskerprogrammets ph.d.-kandidat nr. 45 er **Anke Coomans** fra Belgien. Når hun har forsket i MOR og demens er det ikke tilknytningsrelationer, der er temaet, men *Moments of Resonance*. I sin afhandling undersøger Coomans hvordan musikalsk improvisation i musikterapi med personer med svær demens kan føre til essentielle mødeøjeblikke på et nonverbalt, musikalt niveau. Hun kommer frem til at sådanne mødeøjeblikke kan betragtes som resonansøjeblikke, MOR. Det er øjeblikke, hvor terapeuten musikalsk skaber resonans med den demensramtes indre følelsesmæssige tilstand. Gennem sin undersøgelse viser Coomans hvordan musikalsk improvisation udformer sig som samspil, bevægelse, gestik, kropsholdning og prosodi. I den sammenhæng undersøgte hun ligeledes musikterapeutiske interventioner og attituder, og fandt her frem til en særlig terapeutisk lytteattitude som hun kalder "listening playing". Denne lytteattitude ser hun som en forudsætning for at resonansøjeblikke opstår under musikalsk improvisation, med musikalske elementer som klangfarve, tempo, stilhed og frasering. Anke Coomans forsvarede sin afhandling ved et offentligt forsvar på AAU i april 2016.

Coomans, A. (2016). *Moments of resonance in musical improvisation with persons with severe dementia: An interpretative phenomenological study*. Aalborg Universitetsforlag. (Ph.d.-serien for Det Humanistiske Fakultet, Aalborg Universitet). Tilgængelig fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses

En mangeårig bevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation til såkaldte mobilitetsstipendier (se omtale andetsteds i bladet) blev officielt afsluttet i marts 2016. Som eneste dansker under denne bevilling afsluttede sygeplejerske

Aase Marie Ottesen sit ph.d.-forløb i slutningen af 2014, og blev i maj 2016 indskrevet som postdoc med en bevilling fra Veluxfonden. Over en periode på tre år vil hun undersøge rehabiliteringsindsatser hvor sang og musik indgår som en kommunikativ interventionsform til mennesker med demens.

Siden sidst er tre nye ph.d.-studerende blevet indskrevet på forskerprogrammet. **Ferdinando Suvini** fra Italien har arbejdet som musikerapeut og undervist musikerapistuderende på en række italienske uddannelser igennem en årrække. Han har desuden været formand for den italienske musikerapeutforening, AIM, og vicepræsident i den europæiske forening, EMTC. Suvini har deltaget i dataindsamlingen i den store internationale undersøgelse om musikerapi med børn inden for autismespektret (Time-A projektet) ledet af **Christian Gold**, og skal bruge videodata herfra til at undersøge sammenhænge mellem sprogdannelse og prosodi hos børn med 'high functioning ASD'. **Jens Anderson-Ingstrup** har beskæftiget sig med demens både i sit BA-projekt og sit speciale og har efter sin kandidatuddannelse i musikerapi undervist på AAU og UCN i bl.a. musikfag og neuropædagogik. Han indgår i kernegruppeprojektet støttet af Velux-fonden og skal undersøge personafstemt musikinteraktion (PAMI) i demensomsorgen. **Dana Yakobsen** fra Israel skal forske i neonatal omsorg og hvordan musikerapi sammen med kængurumetoden (hvor kuvøsebørn gives mulighed for hud-til-hud-nærkontakt med en forælder) kan støtte barnets udvikling (For mere info om de enkelte igangværende ph.d.-projekter, se <http://www.mt-phd.aau.dk/organisation/current/>).

Cochrane reviews

Musikerapi eller musikmedicin viser lovende resultater for cancerpatienter. En stor opdateret analyse af 52 kontrollerede undersøgelser viser positiv effekt på angst, smerte, træthed og livskvalitet og desuden en lille effekt på hjerterytme, vejrtrækning og blodtryk.

Bradt, J., Dileo, C., Magill, L., & Teague, A. (2016). Music interventions for improving psychological and physical outcomes in cancer patients. *The Cochrane Database of Systematic Reviews*, 8, CD006911.

Effekt-undersøgelser

Overskriften på en artikel i *The Gerontologist* lyder: "*Sluk for musikken!*". Baggrunden er en undersøgelse af 117 deltagere hvor det konkluderes at musik gør det vanskeligere for ældre at klare visse hukommelsestests. 57 unge og 60 ældre deltagere blev sammenlignet gennem en række neuropsykologiske tests (fx af navne associeret til billeder af ansigter), men blev også testet for amusi, som er en

forstyrrelse i evnen til at frembringe eller forstå musik. Musikken var nøje udvalgt indenfor 4 genrer (jazz, rock/blues, klassisk og elektronisk) således at man sikrede sig at de færreste ville kende musikken. Dette ud fra hypotesen at velkendt musik vil gøre at man klarer sig bedre i hukommelsestests. Det viste sig at kun en af de unge havde amusi, mod 12 hos de ældre. Dette overraskende fund forklarer forskerne med at amusi-testen trækker på arbejdshukommelsen, og at den svækkes med alderen. Undersøgelsen viste at de ældre var generelt dårlige til hukommelsestestene end de unge, både når der var stilhed, musiklignende støj eller musik, og endvidere signifikant dårligere når der var støj eller musik, uanset om det var beroligende eller stimulerende.

Reaves, S., Graham, B., Grahn, J., Rabanifard, P., & Duarte, A. (2015). Turn Off the Music! Music Impairs Visual Associative Memory Performance in Older Adults. *The Gerontologist*, 56(3), 569-577.

Desværre kommer forrige undersøgelse ikke ind på om resultatet ville have set anderledes ud hvis musikken var velkendt, og som modsætning kunne konklusionen fra en finsk undersøgelse have lydt: "Tænd for musikken!". Her blev der konstateret både forbedret kognition og arbejdshukommelse samt øget livskvalitet hos ældre som endda havde moderat demens. Dette gjaldt når de lyttede til musik sammen med en omsorgsgiver, og især når de sang sammen.

Särkämö, T., Laitinen, S., Numminen, A., Kurki, M., Johnson, J. K., & Rantanen, P. (2016). Clinical and demographic factors associated with the cognitive and emotional efficacy of regular musical activities in dementia. *Journal of Alzheimer's Disease*, 49(3), 767-781.

Ukendt musik kan således blive til støj og svække hukommelsen hos ældre, med tilsyneladende modsat resultat hvis der lyttes til velkendt musik sammen med en anden eller synges. Dette understreges af en irsk undersøgelse som viser gode effekter ved at synge i kor. Skal de ældre selv vurdere hvorfor, begrundes det med at de lærer nye sange, er sammen med andre og får øget fysisk velbefindende. Effekten af korsang kunne endvidere måles som et signifikant fald i depression og en signifikant stigning i livskvalitet og kognitive funktioner. I alt deltog 40 ældre mellem 72-99 år, heraf 20 tilfældigt fordelt til 12 ugers kor ledet af en musikerapeut.

Ahessy, B. (2016). The Use of a Music Therapy Choir to Reduce Depression and Improve Quality of Life in Older Adults – A Randomized Control Trial. *Music & Medicine*, 8(1), 17-28.

Forskningsbevillinger

Lektor i musikerapi, **Bolette Daniels Beck**, har modtaget 1,3 millioner kroner fra Den Obelske Familiefond til at undersøge hvordan musikerapi virker som behandlingsform for traumatiserede flygtninge. Projektet foregår på Klinik for Traumatiserede Flygtninge i Psykiatrien Region Sjælland og er baseret på positive resultater fra et nyligt afsluttet pilotprojekt som viste signifikante ændringer på traumesymptomer, søvnkvalitet, social funktion og trivsel efter 16 sessioners musikerapi.